

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1958-1959.

5 MAART 1959.

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de samengeordende wetten op de
vergoedingspensioenen.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Ons wetsvoorstel strekt er toe sommige onrechtvaardigheden in de wetteksten, betreffende de pensioenen van de militaire oorlogsinvaliden en van hun weduwen, te doen verdwijnen.

Het moet de bekommernis zijn van de wetgever de gelijkberechtiging der oorlogsslachtoffers na te streven bij het vaststellen van hun rechten op de nationale erkentelijkheid. De voorgestelde wijzigingen worden hierna artikelsgewijs toegelicht.

Wijziging van artikel 6.

In de alinea's van dit artikel worden de termijnen bepaald voor de indiening van de aanvragen, wat de toepassing van artikel 9, § 2, mogelijk maakt.

De wet van 29 maart 1956 heeft de termijn voor het indienen van de aanvragen om pensioen voor de invaliden van vredestand (d.i. na 26 augustus 1947) tot 30 juni 1956 verlengd zonder aftrek wegens te late indiening, zoals bepaald in artikel 9, § 2, der samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen.

De invaliden van de oorlog 1940-1945 zouden toch ten minste even goed moeten worden behandeld als de invaliden van vredestand; het is dan ook nodig de termijnen voor het indienen van pensioenaanvragen voor de invaliden van de oorlog 1940-1945 te herzien. Deze herziening moet erop gericht zijn de termijnen gelijk te schakelen, zonder dat hierom wordt geraakt aan de voordelen die door de wet van maart 1956 aan de militaire invaliden van vredestand zijn verleend.

Wijziging van artikel 9.

Artikel 9, § 2, luidt dat, wanneer de bij artikel 6 of bij artikel 8 (van de samengeordende wetten van 5 oktober 1948) bedoelde aanvrager op 't ogenblik van het schadelijk feit de leeftijd van 30 jaar bereikt heeft en wanneer hij

Chambre des Représentants

SESSION 1958-1959.

5 MARS 1959.

PROPOSITION DE LOI

modifiant les lois coordonnées sur les pensions-
de réparation.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Notre proposition de loi tend à éliminer certaines injustices dans les textes de loi relatifs aux pensions des invalides militaires du temps de guerre ainsi que de leurs veuves.

Le législateur doit sauvegarder l'égalité de traitement des victimes de la guerre lorsqu'il s'agit d'établir leurs droits à la reconnaissance nationale. Les modifications proposées sont commentées, ci-après, article par article.

Modification de l'article 6.

Les alinéas de ces articles fixent les délais pour l'introduction des demandes et permettent ainsi l'application du paragraphe 2 de l'article 9.

La loi du 29 mars 1956 a prolongé jusqu'au 30 juin 1956 le délai d'introduction des demandes de pension pour les invalides du temps de paix (c'est-à-dire le 26 août 1947) sans réduction pour demande tardive, prévue à l'article 9, § 2, des lois coordonnées sur les pensions de réparation.

Il serait souhaitable que les invalides de guerre 1940-1945 soient au moins aussi bien traités que leurs camarades du temps de paix et la revision des délais d'introduction des demandes de pension pour les invalides de guerre 1940-1945 s'impose; revision qui aurait pour but d'aligner les délais, sans pour cela toucher à l'avantage qu'accorde la loi de mars 1956 aux invalides militaires du temps de paix.

Modification de l'article 9.

L'article 9, § 2, dispose que lorsque le requérant visé, soit à l'article 6, soit à l'article 8 des lois coordonnées du 5 octobre 1948, a atteint l'âge de 30 ans au moment du fait dommageable et lorsqu'il a introduit sa demande de

zijn aanvraag om vergoeding buiten de bij die artikel bepaalde termijnen ingediend heeft, van de invaliditeit welke, overeenkomstig § 1 (van artikel 9), voor elke verminking, impotentie of lichaamsgebrek toegekend is, een aantal graden wordt afgetrokken volgens de gegevens van de onder artikel 9, § 2, voorkomende tabel. Deze vermindering, die dus geldt voor iedere aandoening, bedraagt 5 tot 50 graden en verandert volgens de leeftijd van de aanvrager op 't ogenblik van het schadelijk feit en de termijn tussen het schadelijk feit en de indiening om de aanvraag om vergoedingspensioen.

Waarom moet een invalide, die op 't ogenblik van het schadelijk feit meer dan 30 jaar oud is, in sommige bij de wet bepaalde gevallen worden gestraft?

Waarom twee categorieën van invaliden: die van minder dan 30 en die van 30 jaar of méér?

Werd er een onderscheid gemaakt voor de behandeling en de voorwaarden, toen zij onder de wapens werden geroepen voor de mobilisatie en voor de oorlog?

Wanneer een aanvrager, die op het ogenblik van het schadelijk feit 30 jaar of ouder was, om bepaalde persoonlijke redenen enkele jaren heeft gewacht alvorens zijn aanvraag om vergoedingspensioen in te dienen, moet hij daar dan voor boeten, terwijl hij indien hem een graad van invaliditeit is toegekend, de Staat in feite een uitgave heeft bespaard?

De toepassing van § 2, van artikel 9, valt bijzonder ongunstig uit voor de beroepsmilitairen die op het ogenblik van het schadelijk feit meer dan 30 jaar oud waren en vooral voor de groot-invaliden met verscheidene aandoeningen, waarvan één 100 % invaliditeit medebrengt.

Voorbeeld: Twee aandoeningen: 100 % en 25 %.

a) Zonder aftrek op grond van artikel 9, § 2: totaal pensioen: 125 %;

b) Met aftrek van 15 graden (bij voorbeeld) volgens artikel 9, § 2:

Eerste aandoening: $100 - 15 = 85 \%$;

Tweede aandoening: $25 - 15 = 10 \%$.

Bij toepassing van de berekening voor veelvuldige lichaamsgebreken wordt de totale invaliditeit:

Eerste aandoening:	= 85, — %
Tweede aandoening:	$\frac{(100 - 85) \times (10 + 5)}{100} = 2,25 \%$
	87,25 %
	hetzij 90, — %

In het gegeven voorbeeld is er dus een verschil van 35 % wegens de toepassing van artikel 9, § 2.

Artikel 9, § 2, moet dus worden weggelaten.

Wijziging van artikel 10.

Hoewel de levensomstandigheden van politieke gevangenen, vergeleken met die van leden van het Verzet of van militairen terecht lastiger en harder werden geacht, toch kan men bij de toepassing van de samengeordende wetten betreffende de vergoedingspensioenen, waarvan het eerste artikel het forfaitair karakter verkondigt, geen onderscheid maken ten aanzien van de gevolgen. Een tuberculose met veranderlijk verloop is en blijft een tuberculose met veranderlijk verloop, om het even of het een krijgsgevangene, een politiek gevangene, een lid van het

réparation en dehors des délais prévus par ces articles, il est déduit de l'invalidité attribuée, conformément au § 1er de l'article 9, à chaque mutilation, impotence ou infirmité, un nombre de degrés prévu au tableau figurant à l'article 9, § 2. Cette réduction, qui atteint donc chaque affection, va de 5 à 50 degrés et varie suivant l'âge du requérant, au moment du fait dommageable et le délai qui s'est écoulé entre le fait dommageable et l'introduction de la demande de pension de réparation.

Pourquoi un invalide âgé de plus de 30 ans au moment du fait dommageable doit-il, dans certains cas prévus par la loi, être frappé d'une pénalité?

Pourquoi deux catégories d'invalides: les moins de 30 ans et ceux de 30 ans et plus?

A-t-on fait une différence de traitement et de conditions, lorsqu'il s'est agi de les rappeler sous les armes pour la mobilisation et pour la guerre?

Si pour certaines raisons qui lui sont propres, un requérant, âgé de 30 ans ou plus lors du fait dommageable, a attendu un certain nombre d'années avant d'introduire sa demande de pension de réparation, doit-il être pénalisé, alors que si un degré d'invalidité lui est reconnu, il a, en fait, réalisé une économie au profit de l'État?

L'application du § 2, de l'article 9, est particulièrement défavorable aux militaires de carrière qui avaient plus de 30 ans au moment du fait dommageable et surtout aux grands invalides ayant plusieurs affections dont une de 100 %.

Exemple: Deux affections de 100 % et 25 %.

a) Sans réduction suivant l'article 9, § 2: pension totale: 125 %;

b) Avec réduction de 15 degrés (par exemple) suivant l'article 9, § 2:

Première affection: $100 \text{ moins } 15 = 85 \%$;

Deuxième affection: $25 \text{ moins } 15 = 10 \%$.

Suivant le jeu du calcul des infirmités multiples, l'invalidité totale sera de:

Première affection:	= 85, — %
Deuxième affection:	$\frac{(100 - 85) \times (10 + 5)}{100} = 2,25 \%$
	87,25 %
	soit 90, — %

Il y a donc, dans l'exemple envisagé, une différence de 35 %, résultant de l'application de l'article 9, § 2.

La suppression de l'article 9, § 2, s'impose.

Modification de l'article 10.

Si les conditions de vie du prisonnier politique comparées à celles du prisonnier de guerre, du résistant ou du militaire, ont été estimées à juste raison, plus pénibles, plus dures, on ne peut dans l'application des lois coordonnées sur les pensions de réparation dont l'article premier proclame le caractère forfaitaire, établir une discrimination dans les conséquences. Une tuberculose évolutive reste une tuberculose évolutive, qu'elle atteigne le prisonnier de guerre, le prisonnier politique, le résistant, le militaire, le soldat comme le colonel. Il n'est donc pas compréhensible qu'on la répare

Verzet, een militair, zowel soldaat als kolonel, betreft. Het gaat dus niet op dat deze ziekte aanleiding geeft tot verschillende vergoedingen, naargelang het de ene of de andere persoon betreft.

Wanneer bijvoorbeeld een gevangenschap van drie maanden volstond voor een politiek gevangene tegenover een verblijf in krijgsgevangenschap van vijf jaar om tuberculose te veroorzaken, mag men toch niet uit het oog verliezen dat in de statuten van iedere categorie, wegens die zeer verschillende levensomstandigheden, de verdiensten van iedere categorie werden erkend. Een bronchitis die werd opgedaan tijdens verplichte tewerkstelling in Duitsland, in de stalags, in een cel of in de barakken van de concentratiekampen, is en blijft een bronchitis, die hetzelfde verlies van werkdagen veroorzaakt, dezelfde verzorging en dezelfde voorzorgen behoeft. Het is niet logisch dat die aandoening wordt vergoed op de basis van 650 frank voor de politieke gevangenen en van slechts 550 frank voor de krijgsgevangenen of de leden van het Verzet.

Wijziging van artikel 13.

Krachtens de samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen mag de hoedanigheid van groot-invalide alleen worden toegekend indien de invaliditeit 100 % bedraagt en indien de hierna volgende voorwaarden zijn vervuld :

- 1° Gevolgen van oorlogswonden of ongevallen overeenkomstig artikel 4;
- 2° 100 % genieten wegens verscheidene invaliditeiten, waarvan een ten minste 80 % bedraagt, en een vergoeding genieten wegens amputatie of hulp van een derde persoon;
- 3° Gevolgen van ziekten;
- 4° 100 % genieten voor één enkele aandoening die vermeld is onder een van de 113 nummers van de officiële schaal, opgenomen in dit artikel, en de hulp van een derde persoon genieten.

Een gewonde heeft zeker verdiensten, maar een zieke evenveel, aangezien beiden hun invaliditeit in dienst van het vaderland hebben opgelopen.

Bovendien heeft een zieke in het algemeen veel meer kosten dan een gewonde.

Voorts is het nummer van de officiële invaliditeitsschaal voor sommige aandoeningen die een invaliditeit van 100 % en de hulp van een derde persoon tot gevolg hebben niet opgenomen in de 113 nummers van dit artikel, zodat het speciaal statuut niet toepasselijk is.

Daarom menen wij dat het statuut van ambtswege moet worden toegepast op al diegenen wier invaliditeit 100 % en meer bedraagt.

Vergoedingspensioenen. Weduwpensioenen. Wijziging van artikel 21.

Op grond van de wetgeving geldend voor de invaliden van de oorlog 1914-1918, kan aan de weduwen van die invaliden een pensioen worden toegekend op voorwaarde dat de overledene een invaliditeitspensioen heeft genoten, dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de lichaamsgebreken en aandoeningen die tot dat pensioen aanleiding gaven en het overlijden en dat het huwelijk ten laatste op 31 december 1929 werd gesloten.

De besluiten van de Secretarissen-Generaal bevatten geen enkele bepaling van uitsluiting en tot 26 augustus 1947, op welke datum de wet op de vergoedingspensioenen werd afgekondigd, verkeerden alle Belgische burgeressen in de mening dat de principes, welke voor hun ouders van

de différentes façons, selon qu'il s'agit de telle ou telle personne.

S'il a suffi à un prisonnier politique de subir une captivité de trois mois, alors qu'il a fallu au prisonnier de guerre un séjour de cinq ans en captivité, pour causer cette tuberculose, on ne peut oublier que, compte tenu de ces conditions de vie, très différentes, les statuts particuliers à chacune des catégories ont reconnu les mérites de chacun d'eux. La bronchite contractée soit au travail forcé en Allemagne, soit dans les stalags, soit dans la cellule, soit dans les baraquements des camps de concentration, reste une bronchite occasionnant les mêmes pertes de journées de travail, nécessitant les mêmes soins, les mêmes précautions. Il n'est pas logique que, pour les prisonniers politiques, elle soit payée sur la base de 650 francs, alors que le prisonnier de guerre ou le résistant n'est payé que sur la base de 550 francs.

Modification de l'article 13.

Les lois coordonnées sur les pensions de réparation ne permettent l'attribution de la qualité de grand invalide que lorsque l'invalidité atteint 100 % ou plus, et lorsque les conditions suivantes sont remplies :

- 1° Séquelles de blessures de guerre ou d'accidents au sens de l'article 4;
- 2° Bénéficiaire de 100 % pour invalidités multiples dont l'une est taxée à 80 % au moins, et avoir l'indemnité d'amputation ou d'aide d'une tierce personne;
- 3° Séquelles de maladies;
- 4° Bénéficiaire de 100 % pour une seule affection, que celle-ci soit reprise dans les 113 numéros du guide barème prévus à cet article et avoir l'aide d'une tierce personne.

Certes, le blessé est méritant, mais le malade l'est tout autant car c'est au service de la patrie qu'ils ont tous deux contracté leur invalidité.

En outre, le malade a généralement des frais beaucoup plus importants que le blessé.

De plus, certaines affections, susceptibles d'entraîner une invalidité de 100 % plus l'aide d'une tierce personne, n'ont pas leur n° du guide barème repris dans les 113 numéros de cet article, et ainsi ne permettent pas le bénéfice du statut spécial.

C'est pourquoi, nous pensons que le bénéfice du statut doit être accordé d'office à tous ceux dont l'invalidité est fixée à 100 % et plus.

Pensions de réparation. Pensions aux veuves. Modification de l'article 21.

La législation applicable aux invalides de la guerre 1914-1918 permet d'accorder une pension aux veuves de ces derniers pour autant que le défunt ait été en jouissance d'une pension d'invalidité, qu'il y ait un rapport de causalité entre les infirmités et affections justifiant cette pension et le décès, et que le mariage ait été contracté au plus tard le 31 décembre 1929.

Les arrêtés des Secrétaires Généraux ne prévoyaient aucune *exclusive* et jusqu'au 26 août 1947, date de la promulgation de la loi sur les pensions de réparation, toute citoyenne belge était portée à croire que les principes qui avaient valu pour ses parents vaudraient pour elle égale-

toepassing waren; ook voor haar zouden gelden. De samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen, die van toepassing zijn op de invaliden van 1940-1945, stellen echter voor de toekenning van het weduwenpensioen als formele voorwaarde dat het huwelijk dagtekent van vóór het schadelijk feit.

De invaliden van de jongste oorlog worden door deze ongelijkheid benadeeld en het dient te worden toegegeven dat er volstrekt geen redenen zijn om een zo scherp onderscheid te maken tussen slachtoffers van gelijksoortige toestanden.

Heel wat militairen, die op het punt stonden in het huwelijk te treden toen de vijandelijkheden uitbraken, hebben immers op de terugkeer van een normale toestand gewacht om hun plannen ten uitvoer te brengen.

Degenen die in de inlichtingsdiensten, in het verzet of in ondergrondse organisaties streden, konden hun onzeker lot werkelijk niet binden aan dat van een echtgenote.

Sommigen, die in een ziekenhuis lagen of als krijgsgevangene of politiek gevangene in gevangenschap vertoefden, konden die mogelijkheid niet eens onder ogen nemen.

Toen zij met een erg geschokte gezondheid van de slagvelden en uit de kampen waren teruggekeerd en dan vaak nog moeilijk werk vonden, moesten zij hun huwelijk steeds weer uitstellen.

En wat ten slotte gezegd van vrouwen die zich niet hebben laten afschrikken door verminkingen en lichaamsgebreken welke voortdurende zorgen eisen en die zich toch hebben willen binden aan minder-valide mannen om hen niet alleen als echtgenote, maar ook als verpleegster te omringen met een gedurige en zeer verdienstelijke toewijding.

Het ware onrechtvaardig hun verdiensten te miskennen en hun het pensioen te ontzeggen dat de wetgever de weduwen uit de eerste wereldoorlog heeft toegekend.

Waar het gaat om rechten die uit gelijksoortige toestanden zijn ontstaan, mag men die niet aan de enen weigeren en aan de anderen geven.

Nu de Natie onbetwistbaar behoefte heeft aan de opbeuring van 's Lands moreel, om in geval van een nieuwe oorlog op haar kinderen te kunnen rekenen, lijkt het niet wenselijk een zo flagrante discriminatie tussen slachtoffers van gelijkaardige toestanden in stand te houden.

De uiterste datum, die bij deze pensioenregeling inzake huwelijk wordt bepaald kan redelijkerwijze op 31 december 1955 worden gesteld.

Wijziging van artikel 22.

Ieder individu heeft een eigen, welbepaalde weerstandsvermogen en levenskracht.

De erkenning van het forfaitaire karakter van de vergoedingspensioenen berust op ervaringen die hebben aangetoond dat dezelfde oorzaken niet altijd dezelfde gevolgen hebben; zo brengen kogels, die met volkomen gelijke wapens worden afgevuurd en die de individuen op precies dezelfde plaats van hun lichaam treffen, haast nooit een zelfde wonde teweeg met juist dezelfde gevolgen.

Het leven dat achteraf door de verschillende individuen wordt geleid, zal op zijn beurt het verdere verloop bij ieder van hen in een verschillende richting sturen.

Zoveel te meer zal de terugslag verschillend zijn indien de individuen zeer sterk van elkaar afwijken op het stuk van weerstandsvermogen, lichaamsomvang, enz.

Een andere particulariteit nog schijnt door de wetgever in 1947 uit het oog te zijn verloren; een particulariteit waardoor de individuen nochtans aanzienlijk van elkaar

ment. Or, les lois coordonnées sur les pensions de réparation applicables aux invalides de 1940-1945 ont posé notamment comme condition formelle à l'octroi de la pension de veuve que le mariage soit antérieur au fait dommageable.

Les invalides de la dernière guerre souffrent de cette inégalité, et l'on doit admettre qu'une différenciation aussi nette chez des victimes de situations semblables ne se justifie nullement.

En effet, beaucoup de militaires sur le point de contracter mariage au moment des hostilités ont attendu le retour à une situation normale pour réaliser leurs projets.

Ceux d'entre eux qui ont milité dans les services de renseignements, dans la résistance, dans la clandestinité ne pouvaient vraiment lier leur sort incertain à celui d'une épouse.

Certains même, se trouvant à l'hôpital ou en captivité comme prisonnier de guerre ou prisonnier politique, étaient dans l'impossibilité de l'envisager.

Revenus des combats et des camps dans un état physique lourdement altéré, souvent aux prises avec le problème de l'emploi, ils ont dû remettre sans cesse la date de leur mariage.

Que dire enfin de ces femmes qui, nonobstant l'existence de mutilations et d'infirmités exigeant des soins constants, n'ont pas hésité à lier leur sort à des hommes gravement atteints, devenant en même temps que des épouses parfaites des infirmières au dévouement constant et fort méritoire.

Il serait injuste de méconnaître leurs mérites et de ne pas leur accorder le régime que le législateur a prévu pour les veuves de la première guerre mondiale.

On ne peut refuser aux uns des droits qu'on reconnaît à d'autres, droits nés de situations identiques.

A l'heure où la Nation a un besoin incontesté de relever le moral du pays, afin de pouvoir compter sur ses enfants dans le cas d'un nouveau conflit, il apparaît inopportun de maintenir une différenciation aussi nette chez des victimes de situations semblables.

Ce régime prévoyant une date limite pour le mariage, celle-ci pourrait être fixée raisonnablement au 31 décembre 1955.

Modification de l'article 22.

Chaque individu a un indice de robusticité, de capacité vitale bien particulier qui lui est propre.

Pour reconnaître le caractère forfaitaire attaché aux pensions de réparation, on s'est basé sur le résultat d'expériences qui établissent qu'une même cause ne produit pas toujours les mêmes effets, par exemple des balles tirées par des armes identiques, frappant des individus au même endroit de leur organisme, n'occasionnent pour ainsi dire jamais la même blessure, n'entraînent pas exactement les mêmes répercussions.

La vie menée par après par les différents individus occasionnera à son tour des évolutions différentes chez tel ou tel.

A plus forte raison, la répercussion sera-t-elle plus différente si les individus atteints sont fortement dissemblables par la robustesse, la corpulence, etc.

D'autre part, une particularité qui semble avoir échappé au législateur de 1947, particularité qui cependant crée une disproportion considérable entre les individus, lorsque l'on

verschillen, wanneer het er op aankomt de bepalingen toe te passen waarvan wij de intrekking verzoeken, met name de leeftijd van de betrokkenen.

Die leeftijd varieert tot in het oneindige, zouden wij haast geneigd zijn te zeggen.

Dit is hieraan te wijten, dat de voordelen van de wet gelijkelijk worden toegekend aan beroepsmilitairen, dienstplichtigen, verzetslieden en politieke gevangenen.

Gesteld dat een dienstplichtige invalide wordt op 20 jaar. Opdat nu de weduwe het volle pensioen kunne ontvangen, moet hij — alle andere regels in acht genomen zijnde — vóór de leeftijd van 35 jaar overleden zijn.

Wanneer echter een politiek gevangene op 50-jarige leeftijd een invaliditeit oploopt, die door de G. G. D. op hetzelfde percentage wordt getaxeerd, is hij reeds 65 jaar vooraleer tot enige vermindering wordt overgegaan.

Daar de G. G. D. de volle macht heeft om vast te stellen in hoeverre aan de invaliditeit vreemde factoren (leeftijd, enz.) de dood veroorzaakt hebben, *wordt in heel wat gevallen, tweemaal een vermindering toegepast op grond van een en dezelfde factor.*

Wij hoeven daarop wel niet nader in te gaan. U heeft beslist begrepen dat er iets ongerijms schuilt in de bepalingen waarvan wij de wijziging voorstellen.

Wijziging van artikel 25.

Bij het bestuderen van de wetten op de militaire pensioenen voor de oorlog 1914-1918 komt men tot de bevinding dat er zeven categorieën van weduwen zijn die, al ontvangen zij verschillende bedragen, nochtans *alle weduwen met dezelfde aanspraken* zijn.

Volgens de voor de invaliden van de oorlog 1914-1918 geldende wetgeving kan aan de weduwen van die invaliden een pensioen worden toegekend, op voorwaarde dat de overledene een invaliditeitspensioen heeft genoten, dat er een oorzakelijk verband is tussen de lichaamsgebreke en aandoeningen die tot dat pensioen aanleiding gaven en het overlijden en dat het huwelijk met de overledene vóór 31 december 1929 werd gesloten.

De besluiten van de Secrètariissen-generaal bevatten *geen enkele bepaling van uitsluiting* en tot 26 augustus 1947, op welke datum de eerste wet op de vergoedingspensioenen werd afgekondigd, verkeerden alle Belgische burgeressen in de mening dat de principes, welke voor hun ouders van toepassing waren, eveneens voor haar zouden gelden. Bij de samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen (1948), die van toepassing zijn op de invaliden van 1940-1945, worden de weduwenpensioenen echter afgeschaft in geval van een nieuw huwelijk.

De weduwen van de oorlog 1940-1945 *worden benadeeld door die ongelijkheid*, die overigens op geen enkele grond berust. Er dient te worden toegegeven dat de Staat de goede trouw van sommige van zijn burgers — indien men zich die uitdrukking mag veroorloven — werkelijk heeft beschaamd door zulk duidelijk onderscheid te maken tussen slachtoffers van gelijkaardige toestanden.

Waar het gaat om rechten die uit gelijke toestanden zijn ontstaan, mogen die niet aan de enen geweigerd en aan de anderen gegeven worden.

Het principe van de schade is onveranderlijk, en waar de wetgever zelf het forfaitair karakter van de vergoeding heeft onderstreept, heeft hij te kennen gegeven dat de schade nooit naar haar juiste waarde kan worden vergoed.

Nu wordt voor sommige personen, die voor de toepassing van de samengeordende wetten in aanmerking komen, *het bestaan van de geleden schade betwist*: het betreft de weduwen die hertrouwen. De Staat schijnt te hebben ge-

en arrive à l'application des dispositions que nous vous demandons d'abroger, est l'âge des intéressés.

Cet âge varie à l'infini, serions-nous presque tentés de dire.

Cela est dû au fait que dans les bénéficiaires de la loi, on inclut au même titre des militaires de carrière, des militaires, des résistants, des prisonniers politiques.

Un milicien contracte son invalidité à l'âge de 20 ans. Pour que la veuve puisse bénéficier de la pension complète, toutes autres règles respectées, il faut qu'il décède avant d'avoir atteint l'âge de 35 ans.

Un prisonnier politique contracte une invalidité, pareillement taxée par l'O. M. L. à l'âge de 50 ans. Il pourra vivre jusqu'à l'âge de 65 ans avant qu'on ne puisse faire la moindre réduction.

L'O. M. L. ayant tout pouvoir pour déterminer dans quelle mesure des facteurs étrangers (âge, etc.) sont intervenus dans la cause du décès, ainsi dans bien des cas, *deux réductions sont opérées pour un même facteur.*

Il n'est pas besoin, pensons-nous, d'entrer dans les détails. Vous avez saisi le côté absurde des dispositions que nous vous demandons de modifier.

Modification de l'article 25.

L'étude des lois sur les pensions militaires afférentes à la guerre 1914-1918 révèle qu'il existe sept catégories de veuves qui, bien que percevant des sommes différentes sont *pendant toutes veuves au même titre.*

La législation applicable aux invalides de la guerre 1914-1918 permet d'accorder une pension aux veuves de ces derniers pour autant que le défunt ait été en jouissance d'une pension d'invalidité, qu'il y ait un rapport de causalité entre les infirmités et affections justifiant cette pension et le décès, et que le mariage avec le défunt ait été contracté *avant le 31 décembre 1929.*

Les arrêtés des Secrétaires Généraux ne prévoyaient *aucune exclusive* et jusqu'au 26 août 1947, date de la promulgation de la première loi sur les pensions de réparation, toute citoyenne belge était portée à croire que les principes, qui avaient valu pour ses parents vaudraient pour elle également. Or, les lois coordonnées sur les pensions de réparation (1948) applicables aux invalides de 1940-1945 suppriment les pensions de veuves en cas de remariage.

Les veuves de la guerre 1940-1945 *souffrent de cette inégalité*, qui ne se justifie d'ailleurs nullement. On doit admettre que l'Etat, si l'on peut se permettre cette expression, a nettement abusé de la bonne foi de certains de ses citoyens en établissant une différenciation aussi nette chez des victimes de situations semblables.

On ne peut refuser aux uns, des droits qu'on reconnaît à d'autres, droits nés de situations identiques.

Le principe du dommage est immuable, et le législateur, en soulignant lui-même le caractère forfaitaire de la réparation, a estimé que jamais le dommage ne saurait être réparé à sa juste valeur.

Or, parmi les personnes bénéficiaires des lois coordonnées, certaines se voient contester l'existence du préjudice subi. Il s'agit des veuves qui contractent un nouveau mariage. Il semblerait que l'Etat ait estimé que, par le rema-

oordeeld dat de toestand van de weduwe volkomen wordt gewijzigd doordat zij hertrouwt. Hij gooit daarbij alle principes inzake burgerlijke rechtspraak overboord en vergeet dat die weduwe, civielrechtelijk gezien, tot aan haar dood steeds de *weduwe van haar eerste man* blijft.

Het is niet van belang ontbloot erop te wijzen dat de wetgever heeft geoordeeld dat de weduwen, die een burgerlijk pensioen genieten, dat pensioen integraal moeten behouden wanneer zij hertrouwen. Is de toestand in dit geval niet helemaal dezelfde, toch blijft het principe hetzelfde. Het Hof van beroep te Brussel heeft bij vonnis van 3 december 1948 beslist dat er geen reden is om rekening te houden met het nieuwe huwelijk van de weduwe, daar dit huwelijk geen verband houdt met de inbreuk en met de schade. De soldaat heeft voor het welzijn van de Natie prestaties geleverd in de gevaarlijkste omstandigheden, net zoals een arbeider zijn werkgever dient met zijn prestaties. In het hier bedoelde geval is de Staat zijn eigen verzekeraar en is hij tegelijkertijd rechter en partij, daar het Parlement tot taak heeft de wijze van vergoeding te bepalen.

Waar de wetgever bij het toekennen van het pensioen aanvankelijk rekening heeft gehouden met een bepaalde staat van behoefte, heeft hij een onrecht gepleegd, want tegen de geest van de wet in heeft hij het principe van de vergoeding in een principe van onderstand veranderd. Deze manier van doen strookt met geen enkele thans geldende rechtspraak op het stuk van arbeids- of gemeenrechtelijke ongevallen.

Zelfs indien de weduwe hertrouwt, blijft toch het feit, dat zij haar man ten gevolge van de oorlog heeft verloren; en haar nieuw huwelijk kan dit schadelijk feit noch geheel noch ten dele uitwissen.

Daarenboven is gebleken dat heel wat weduwen, die nochtans verlangen te hertrouwen, clandestien in concubinaat blijven leven, uitsluitend om niet hun aanspraak te verliezen op het pensioen dat zij ontvangen. Andere zijn zelfs hertrouwd, met reden menende dat de vóór 26 augustus 1947 bestaande wetgeving op haar toepasselijk bleef. De verworven rechten werden in dit geval niet geëerbiedigd, en de wet heeft een retroactief karakter, volkomen in strijd met de tradities en de beginselen die door het Parlement worden gehuldigd. De *moraal* heeft er niets bij te winnen, dat zulke toestanden voortduren. Waartoe dienen immers onze sociale, morele en humanitaire wetten ter bevordering van het huwelijk en het gezinsleven.

Op een ogenblik dat het beslist nodig is het moreel van het land hoog te houden, opdat de Natie in geval van nieuwe conflicten op alle burgers moge rekenen, ware het hoogst ongepast een zo scherp onderscheid te laten bestaan onder de slachtoffers van gelijksoortige omstandigheden.

Dat men het pensioen van de hertrouwde weduwe verminderde, en van haar eise dat zij opnieuw het hare bijdrage tot de nationale inspanning; maar men moet daarom geen einde maken aan de erkenning van een feitelijke toestand, die alleen in de toekenning van een pensioen zijn officiële erkenning vindt.

In de huidige stand van zaken wordt het pensioen van de weduwe, indien deze hertrouwt en er minderjarige kinderen zijn, aan deze kinderen overgedragen tot de jongste van hen 21 jaar wordt.

Deze bepaling is logisch en menselijk, en de billijkheid eist dat zij wordt behandhaafd.

De voorgestelde wijziging heeft enkel ten doel aan de hertrouwde weduwe de helft van het volle pensioen terug te schenken zodra de uitkering van dit pensioen aan de kinderen ophoudt, of haar de helft van het pensioen te laten behouden wanneer er geen kinderen zijn.

riage, la situation de la veuve s'était modifiée du tout au tout. Il fait fi de tous les principes de jurisprudence civile, il oublie que civilement la femme en question, jusqu'à son propre décès, reste toujours *la veuve de son premier époux*.

Il n'est pas sans intérêt de remarquer que le législateur a estimé devoir maintenir aux veuves titulaires d'une pension civile l'intégralité de celle-ci en cas de remariage. Si la situation n'est pas tout à fait identique dans ce dernier cas, le principe n'en reste pas moins le même. La Cour d'Appel de Bruxelles, en son jugement du 3 décembre 1948, a décidé qu'il n'y avait pas lieu de tenir compte du remariage de la veuve, événement étranger à l'infraction et au dommage. Le soldat a fourni des prestations dans les circonstances les plus dangereuses, pour le bien de la Nation, tout comme un ouvrier fournit ses prestations à son employeur. En l'occurrence, l'Etat est son propre assureur, et est en même temps juge et partie, puisque le Parlement est chargé de déterminer le mode d'indemnisation.

Si le législateur a accordé d'abord la pension en tenant compte d'un certain état de besoin, il a commis une injustice, car contrairement à l'esprit de la loi, *il a transformé en principe d'assistance, celui de la réparation*. Cette façon de procéder ne correspondrait à aucune jurisprudence actuellement en vigueur pour les victimes du travail ou du droit commun.

Même si la veuve se remarie, il n'en reste pas moins vrai qu'elle a perdu son époux du fait de la guerre, et le nouveau mariage contracté ne supprime ni ne diminue en rien le fait dommageable.

D'autre part, il est notoire qu'il existe nombre de veuves qui, désireuses de se remarier, continuent à vivre clandestinement en concubinage, uniquement pour ne pas perdre les droits à la pension dont elles sont bénéficiaires. D'autres d'ailleurs se sont mariées se croyant à juste titre couvertes par la législation préexistante avant le 26 août 1947. Les droits acquis n'ont pas été respectés dans ce cas et la loi a un caractère rétroactif contraire aux usages et aux principes justifiés et admis par le Parlement. *La moralité* n'a rien à gagner à voir perdurer ces situations. Que fait-on de nos lois sociales, morales et humanitaires destinées à encourager le mariage, à favoriser la famille.

A l'heure où la Nation a un besoin incontesté de relever le moral du pays, afin de pouvoir compter sur ses enfants en cas de nouveaux conflits, il serait inopportun de maintenir une différenciation aussi marquée chez des victimes de situations semblables.

Que l'on réduise la pension de la veuve qui se remarie, en exigeant d'elle une nouvelle participation à l'effort national, mais qu'on ne lui supprime tout de même pas la reconnaissance d'une situation de fait qui n'est reconnaissable officiellement que par l'attribution de la pension.

Dans la situation actuelle en cas de remariage et d'existence d'enfants mineurs, la pension de veuve est reportée sur la tête de ceux-ci jusqu'à ce que le plus jeune ait atteint l'âge de 21 ans.

Cette disposition est logique et humaine et il est raisonnable de la maintenir.

La modification proposée a simplement pour objet de rétablir la veuve dans ses droits à la pension, à concurrence de la moitié de son montant lorsque la pension cessera d'être payée aux enfants et de maintenir la pension à concurrence du même montant à la veuve sans enfants en cas de remariage.

Wezenpensioenen : Wijziging van artikel 26.

Het is geen zins normaal, logisch noch menselijk een onderscheid in te voeren tussen de uit eenzelfde huwelijk geboren kinderen naar gelang zij vóór of na het schadelijk feit geboren werden.

Wij menen inderdaad dat een na het schadelijk feit geboren kind meer nog dan een ouder kind het kind van een invalide is, vermits dit kind verwekt werd door een invalide, terwijl bij het verwekken van het ander kind, de vader, van het standpunt van de wet uit ten minste, een gezond mens was, vrij van invaliditeit.

De rechten van de jongste schijnen ons dus zoniet voorrang te hebben, althans gelijk te staan met de rechten die erkend zijn aan zijn broeder, geboren of verwekt vóór het schadelijk feit.

In de wetgeving op de militaire pensioenen is er trouwens sprake van de kinderen die geboren werden of geboren zullen worden, waaruit voortvloeit dat niet werd vereist dat de verwekking aan het schadelijk feit moest voorafgaan.

Onzes inziens bestaat er nogmaals geen reden om op verschillende wijze te vergoeden naar gelang het kind wees geworden is ten gevolge van de oorlog 1914-1918 of ten gevolge de veldtocht 1940-1945.

Het pensioen van de weduwen die een nieuw huwelijk aangaan wordt met de helft verminderd vanaf de eerste dag van het kwartaal na het nieuw huwelijk, tenzij er kinderen zijn die uit dit eerste huwelijk geboren zijn of geboren zullen worden.

In dit geval wordt het pensioen niet langer uitgekeerd aan de weduwe en de kinderen bekomen, gezamenlijk onverminderd de kinderbijslag waarvan sprake in § 1 van artikel 27, een pensioen berekend volgens het bepaalde in artikel 22.

Dit pensioen wordt uitgekeerd totdat het jongste van de kinderen, bedoeld bij artikel 26, de leeftijd van 21 jaar bereikt heeft.

Wanneer er geen kinderen van minder dan 21 jaar zijn, zal de hertrouwde weduwe het met 50 % verminderd pensioen ontvangen, en het volledig pensioen in geval van nieuw weduwschap of van ontbinding van het nieuw huwelijk.

**Herziening wegens verergering
Wijziging van artikel 39.**

Artikel 39, § 4, is een straf welke de invaliden treft die meer dan 10 jaar na hun eerste pensioenaanvraag een aanvraag om herziening wegens verergering indienen. Deze straf treft echter de invaliden niet die minder dan 30 jaar oud waren toen het schadelijk feit zich voerde, evenmin diegenen die onder toepassing van § 1 van artikel 5 der samengeordende wetten van 5 oktober 1948 vallen.

In voorkomend geval, zijn er twee straffen, wanneer toepassing moet worden gemaakt van artikel 9, § 2, buiten die gesteld bij artikel 39, § 4. Laten wij zelfs zeggen, dat er in de meeste gevallen drie straffen zijn, want de Gerechtelijke Geneeskundige Dienst (G. G. D.) zal bij de geneeskundige expertise de vreemde factoren (zoals leeftijd), die bij de verergering van de kwaal hun invloed kunnen hebben doen gelden, reeds in aanmerking hebben genomen.

Mag men aldus een invalide straffen, omdat zijn gezondheidstoestand 10 jaar (of meer) na zijn eerste pensioenaanvraag verergerd is?

Neen. Want aldus zou een klaarblijkelijke onrechtvaardigheid worden begaan, die volstrekt dient uitgeschakeld door § 4 van artikel 39 in te trekken.

De flagrante onrechtvaardigheid van § 4 van dit artikel kon, naar wij menen, niet beter in het licht worden gesteld dan aan de hand van een voorbeeld.

Pensions aux orphelins : Modification de l'article 26.

Il n'est absolument ni normal, ni logique, ni humain d'établir une distinction entre les enfants nés d'une même union selon qu'ils sont nés avant ou après le fait dommageable.

Nous estimons, en effet, qu'un enfant né après le fait dommageable est plus que son aîné un enfant d'invalidité, puisqu'il a été conçu par un invalide, lorsqu'à la conception de l'autre, le père était aux yeux de la loi, tout au moins un individu bien portant et indemne d'invalidité.

Les droits du plus jeune nous semblent donc si pas primer, du moins équivaloir ceux que l'on reconnaît à son frère, né ou conçu avant le fait dommageable.

La législation sur les pensions militaires prévoit d'ailleurs les enfants nés ou à naître, d'où il résulte qu'il n'était pas exigé que la conception soit antérieure au fait dommageable.

A notre avis, une fois encore, nous ne voyons aucune raison de réparer de façon différente selon que l'orphelin l'est du fait de la guerre de 1914-1918 ou du fait de la campagne de 1940-1945.

La pension, des veuves qui contractent un nouveau mariage est réduite de moitié à partir du premier jour du trimestre qui suit le remariage, à moins qu'il n'existe des enfants nés ou à naître de la première union.

Dans ce cas, la pension cesse d'être payée à la veuve et les enfants obtiennent ensemble et indépendamment des allocations familiales prévues au § 1er de l'article 27, une pension calculée selon les prescriptions de l'article 22.

Cette pension est payée jusqu'à ce que le plus jeune des enfants visés à l'article 26, ait atteint l'âge de 21 ans.

Lorsqu'il n'y aura plus d'enfants de moins de 21 ans, la veuve remariée percevra la pension réduite de 50 % et la pension complète en cas de nouveau veuvage ou de dissolution du remariage.

**Revision en cas d'aggravation.
Modification de l'article 39.**

L'article 39, § 4, constitue une pénalité atteignant les invalides qui font une demande d'aggravation plus de 10 ans après leur première demande de pension. Cette pénalité n'atteint toutefois pas les invalides âgés de moins de 30 ans lors du fait dommageable et ceux qui tombent sous l'application du § 1er, de l'article 5 des lois coordonnées du 5 octobre 1948.

Le cas échéant, il y a deux pénalités, lorsqu'il doit également être fait application de l'article 9, § 2, en plus de celle prévue à l'article 39, § 4. Disons même qu'il y a, dans la plupart des cas, trois pénalités, car l'Office Médico-Légal (O.M.L.), lors de l'expertise médicale, aura sans doute déjà pris en considération des facteurs étrangers (tels que l'âge) qui pourraient être intervenus dans l'aggravation de l'affection.

Peut-on pénaliser ainsi un invalide parce que son état de santé s'est aggravé 10 ans (ou plus) après sa première demande de pension?

Non. Il y a là une injustice flagrante qu'il faut absolument faire disparaître, en supprimant le § 4 de l'article 39.

Un exemple, pensons-nous, ne saurait mieux faire ressortir l'injustice criante du § 4 de cet article :

Een invalide, verzetsman, politiek gevangene, dient in 1945 een pensioenaanvraag in wegens een schadelijk feit dat dagtekent van zijn 48-jarige leeftijd. De C. V. P. kent hem een pensioen toe van 20 %, na aftrek van de vreemde factoren. In 1956 dient hij een aanvraag tot herziening wegens verergering in, dus meer dan tien jaar na de indiening van zijn eerste aanvraag. De deskundige geneesheer van de G. G. D. besluit, na advies van de specialist, tot 20 % verergering, verminderd met 10 % wegens vreemde factoren (leeftijd). Gelet op zijn leeftijd op het ogenblik van het schadelijk feit moet de C. V. P. hem 20 % af trekken krachtens § 4, en men komt aldus tot de ontstellende vaststelling dat de belanghebbende, bij een nieuwe aanvraag tot herziening wegens verergering, 100 % zal moeten bekomen om er 30 te verkrijgen, in plaats van 50 %, die hij gerechtigd zou zijn te bekomen, indien hij niet tweemaal voor een zelfde feit werd gestraft.

Laten wij eraan herinneren dat bij de wetsontwerpen n° 31 van 17 november 1949, n° 238 van 24 oktober 1950 en n° 308 van 25 maart 1952, die bij de Kamer der Volksvertegenwoordigers werden ingediend, de weglating van § 4 van artikel 39 in uitzicht gesteld.

Un invalide résistant, prisonnier politique, introduit en 1945 une demande de pension dont le fait dommageable se situe alors qu'il est âgé de 48 ans. La C.P.R. lui accorde une pension de 20 % déduction faite de facteurs antérieurs. Il introduit une demande d'aggravation en 1956, soit plus de dix ans après l'introduction de sa première demande. Le médecin expert de l'O.M.L. conclut après avis du spécialiste à une aggravation de 20 % moins 10 % pour facteurs étrangers (âge). En raison de son âge au moment du fait dommageable, la C.P.R. doit lui retrancher 20 % en vertu du § 4 et l'on arrive à cette chose ahurissante, c'est que l'intéressé devra, dans une nouvelle demande d'aggravation, obtenir 100 % pour en avoir 30, au lieu des 50 qu'il serait en droit d'obtenir, s'il n'était pas pénalisé deux fois pour une même cause.

Rappelons que les projets de loi n° 31, du 17 novembre 1949, n° 238, du 24 octobre 1950 et n° 308, du 25 mars 1952, déposés à la Chambre des Représentants, préoyaient la suppression du § 4 de l'article 39.

A. DE SWEEMER.

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

Artikel 6 van de samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen wordt gewijzigd als volgt :

« De aanvragers die de gevolgen aanvoeren van oorlogskwetsuren, traumatismen ingevolge mishandelingen door de vijand of ongevallen waardoor het in § 1 van artikel 5 bepaalde bewijs van nawkeurige vaststelling niet overgelegd wordt, kunnen het volle pensioen onder de bij § 2 van artikel 5 gestelde voorwaarden bekomen, indien de pensioenaanvraag ingediend wordt binnen de termijn van één jaar te rekenen van de datum van het schadelijk feit.

Voor de krijgsgevangenen of de politieke gevangenen loopt de termijn van één jaar slechts van de dag waarop zij, vrij, in België teruggekeerd zijn.

De buiten die termijnen ingediende aanvragen kunnen slechts onderzocht worden overeenkomstig de bepalingen betreffende de gevolgen van ziekten. »

Art. 2.

Artikel 8 van dezelfde samengeordende wetten wordt gewijzigd als volgt :

« De invaliditeit, voortspruitend uit een ziekte in de zin van artikel 7, kan slechts dan aanleiding tot het toekennen van een volle vergoedingspensioen geven, wanneer ze door middel van een aanvraag aangevoerd werd binnen het jaar van de datum van het schadelijk feit en indien ze helemaal te wijten is aan de dienst, de gevangenschap of de geleverde prestaties.

Voor de krijgsgevangenen en de politieke gevangenen loopt de in het eerste lid van dit artikel gestelde termijn slechts van de dag waarop zij, vrij, in België zijn teruggekeerd. »

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

L'article 6 des lois coordonnées sur les pensions de réparation est modifié comme suit :

« Les requérants, qui invoquent les conséquences de blessures de guerre, de traumatismes résultant de sévices exercés par l'ennemi ou d'accidents, mais pour lesquels la constatation précise prévue au § 1er de l'article 5, n'est pas produite, peuvent obtenir la pension complète dans les conditions prévues au § 2 de l'article 5, pour autant que la demande de pension soit introduite dans le délai d'un an à partir du fait dommageable.

Pour les prisonniers de guerre, ou les prisonniers politiques, le délai ne commence à courir que le jour de leur retour à la liberté en Belgique.

Les demandes introduites en dehors de ces délais ne pourront être instruites que conformément aux dispositions prévues pour les conséquences de maladies. »

Art. 2.

L'article 8 des mêmes lois coordonnées est modifié comme suit :

« L'invalidité résultant de maladie, au sens de l'article 7, ne peut donner lieu à l'attribution d'une pension de réparation complète, que si elle a été invoquée dans une demande introduite dans l'année du fait dommageable, et si elle est intégralement imputable au fait du service, de la captivité ou des prestations fournies.

Pour les prisonniers de guerre et les prisonniers politiques, le délai prévu au 1er alinéa du présent article ne commence à courir que le jour de leur retour à la liberté en Belgique. »

Art. 3.

Artikel 9 van dezelfde samengeordende wetten wordt gewijzigd als volgt :

« § 1. — Elke verminking, impotentie of lichaamsgebrek, aangevoerd en erkend als vallend onder toepassing van deze wet dient afzonderlijk geschat overeenkomstig de specificaties van de Officiële Belgische Schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit.

Bij het schatten van deze invaliditeit dienen op grond van de Officiële Belgische Schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit, bepaalde percentages verminderd met de bedragen der invaliditeit welke, voor hetzelfde orgaan, hetzelfde toestel of dezelfde functies, te wijten is aan de gevolgen van vreemde factoren die dagtekenen van vóór of na de aangevoerde dienst of de aangevoerde oorlogshandeling of daarmee gepaard gingen. Deze vermindering geschiedt niet wanneer § 5 hierna dient toegepast.

§ 2. — De invaliditeiten worden gerangschikt in de afdalende volgorde hunner belangrijkheid.

Bij het berekenen van de totale invaliditeitsgraad, wordt alleen de eerste invaliditeit op haar werkelijke graad genomen, terwijl de andere in verhouding tot de overblijvende validiteit worden berekend.

Bedraagt de eerste invaliditeit ten minste 20 %, dan worden de volgende onderscheidenlijk verhoogd met 5, 10, 15, 20, 25 en zo voort, alvorens hun werkelijke waarde met betrekking tot de overblijvende validiteit vastgesteld wordt.

De som van de aldus berekende invaliditeiten wordt, in voorkomend geval, op het onmiddellijk hoger meervoud van 5 afgerond.

Het bij § 1 van artikel 10 bepaalde minimum van 10 % kan echter maar als verworven worden beschouwd, zo de eenvoudige optelling der wegens verschillende lichaamsgebreken toegekende invaliditeitsgraden ten minste 10 % voor totaal geeft.

§ 3. — Bereikt één der invaliditeiten op zichzelf 100 %, dan worden de andere, beschouwd buiten de eerste, berekend zoals bepaald bij vorenstaande § 3, waarbij gesteund wordt op een onderstelde totale nieuwe lichamelijke geschiktheid van 100 %.

Hetzelfde geldt wanneer twee of meer lichamelijke ongeschiktheden elk 100 % invaliditeit medebrengen.

§ 4. — Wordt het recht op het bij deze wet bepaalde vergoedingspensioen gecumuleerd met het recht op een militair of burgerlijk invaliditeitspensioen, dan wordt de totale invaliditeitsgraad berekend overeenkomstig de bepalingen van dit artikel, waarbij de vroeger toegekende invaliditeitsgraden in aanmerking komen voor de berekening van de werkelijke waarde, overeenkomstig §§ 2 en 3.

De invaliditeitsgraad welke in aanmerking dient genomen bij het vaststellen van het vergoedingspensioen wordt bepaald door aftrekking, van de uitkomst dezer berekening, van de totale invaliditeitsgraad toegekend wegens feiten vóór 10 mei 1940, of wegens feiten die tijdens de bij deze wet bedoelde periode voorgevallen zijn, doch niet onder toepassing van deze wet vallen. »

Art. 4.

Artikel 10 van dezelfde samengeordende wetten wordt gewijzigd als volgt :

« § 1. — Bedraagt de krachtens artikel 9 bepaalde invaliditeitsgraad ten minste 10 %, dan geeft hij aanleiding tot de betaling van een pensioen, berekend op de basis welke

Art. 3.

L'article 9 des mêmes lois coordonnées est modifié comme suit :

« § 1er. — Toute mutilation, impotence ou infirmité invoquée et reconnue comme tombant sous l'application de la présente loi, doit être évaluée séparément, conformément aux spécifications contenues dans le barème officiel belge des invalidités.

Dans l'évaluation de cette invalidité, il y a lieu de déduire des pourcentages déterminés en vertu du barème officiel belge des invalidités, les taux qui, dans le même organe, appareil ou fonction, résultent de séquelles dues à des facteurs étrangers, antérieurs, concomitants ou postérieurs au service ou au fait de guerre que le requérant fait valoir. Cette réduction n'est pas effectuée lorsqu'il y a lieu à application du § 5 ci-après.

§ 2. — Les invalidités sont rangées dans l'ordre décroissant de leur importance.

Pour le calcul du degré total d'invalidité, la première est seule prise à son degré réel, les autres étant calculées en proportion de la validité restante.

Lorsque la première invalidité atteint au moins 20 %, les suivantes sont augmentées respectivement de 5, 10, 15, 20, 25 et ainsi de suite avant que leur valeur réelle, par rapport à la validité restante, ne soit établie.

La somme de toutes les invalidités ainsi calculées est éventuellement arrondie au multiple de 5 immédiatement supérieur.

Toutefois, le minimum de 10 % prévu au § 1er de l'article 10 ne peut être considéré comme acquis que si l'addition pure et simple des degrés d'invalidité reconnus pour plusieurs infirmités donne au moins un total de 10.

§ 3. — Si l'une des invalidités atteint à elle seule 100 %, les autres considérées en dehors de la première, font l'objet d'un calcul identique à celui prévu au § 3 ci-dessus, en tablant sur une nouvelle capacité physique totale hypothétique de 100 %.

Il en est de même si deux ou plusieurs incapacités physiques entraînent chacune 100 % d'invalidité.

§ 4. — Dans le cas où le droit à la pension de réparation, prévue par la présente loi se cumule avec le droit à une pension militaire ou civile d'invalidité, le calcul du degré total d'invalidité se fait conformément aux dispositions du présent article, les degrés d'invalidité attribués antérieurement intervenant pour le calcul de la valeur réelle, conformément au § 2 et 3.

Le degré d'invalidité à prendre en considération pour la fixation de la pension de réparation est établi en déduisant du résultat de ce calcul le degré total d'invalidité attribué pour des faits antérieurs au 10 mai 1940, ou pour des faits qui, se plaçant pendant la période visée par la présente loi, ne tombent pas sous son application. »

Art. 4.

L'article 10 des mêmes lois coordonnées est modifié comme suit :

« § 1er. — Si le degré total d'invalidité retenu en vertu de l'article 9 atteint au moins 10 %, il donne lieu au paiement d'une pension calculée sur la base obtenue en affec-

bekomen wordt door toepassing, op de som van 650 frank, van een coëfficiënt welke bij koninklijk besluit zal worden bepaald.

De uitkomst wordt op het onmiddellijk lager meervoud van 10 afgerond.

Voor de andere invaliditeiten, wordt deze basis gewijzigd door de volgende spanningen (onderdelen van franks worden eventueel van kant gelaten) :

10 %	1,0
15 %	1,5
20 %	4,0
25 %	5,0
30 %	6,0
35 %	7,0
40 %	8,0
45 %	9,0
50 %	10,0
55 %	11,0
60 %	13,25
65 %	14,25
70 %	16,00
75 %	17,25
80 %	19,25
85 %	20,50
90 %	22,50
95 %	23,75
100 %	26,00

Te rekenen van 1 januari 1948 worden de spanningen bepaald voor de invaliditeiten van 10 en 15 %, respectievelijk op 2 en op 3 gebracht.

Indien, ingevolge de toepassing van artikel 9, § 5, de in aanmerking te nemen invaliditeitsgraad maar 5 % bereikt, terwijl het aan de oorlog te wijten verklaard percentage ten minste 10 % bedraagt overeenkomstig artikel 9, § 3, wordt een pensioen toegekend, gelijk aan de helft van dat waarop een op 10 % geschatte invaliditeit recht geeft.

§ 2. — De uitkomsten van de in § 1 voorgeschreven berekeningen maken de werkelijke bedragen der pensioenen uit, die moeten toegekend worden voor de verschillende graden van invaliditeit, geraamd van vijf tot vijf en begrepen tussen 10 en 100 %. Die bedragen worden bekendgemaakt bij het koninklijk besluit, dat de in § 1 bepaalde coëfficiënt vaststelt.

Alleen zij worden in aanmerking genomen voor het houden van het Grootboek der Pensioenen en voor alle vereffenings- en betalingsverrichtingen. »

Art. 5.

Artikel 13 van dezelfde samengeordende wetten wordt gewijzigd als volgt :

« Het statuut der groot-verminkten en -invaliden is toepasselijk op :

1° De verminkten, gebrekkigen of zieken wier vergoedbare invaliditeit, berekend overeenkomstig artikel 9, ten minste 100 % bereikt voor een kwetsuur of een lichaamsgebrek, afzonderlijk beschouwd en op dat cijfer geschat krachtens een der specificaties der officiële Belgische schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit.

2° De verminkten of gebrekkigen die schadeloos gesteld worden tegen de voet van 100 % of meer voor verscheidene invaliditeiten, waarvan er een het gevolg is van een oorlogsverwonding, een traumatisme of een ongeval, overeenkomstig artikel 4 van onderhavige wet en welke alleen reeds ten minste 80 % vergoedbare invaliditeit medebrenkt. »

tant la somme de 650 francs, d'un coefficient qui sera fixé par arrêté royal.

Le résultat est ramené au multiple de 10 immédiatement inférieur.

Pour les autres invalidités, cette base est affectée des tensions ci-après, en négligeant les fractions de francs éventuelles.

10 %	1,0
15 %	1,5
20 %	4,0
25 %	5,0
30 %	6,0
35 %	7,0
40 %	8,0
45 %	9,0
50 %	10,0
55 %	11,0
60 %	13,25
65 %	14,25
70 %	16,00
75 %	17,25
80 %	19,25
85 %	20,50
90 %	22,50
95 %	23,75
100 %	26,00

A partir du 1er janvier 1948, les tensions prévues pour les invalidités de 10 et de 15 %, sont portées respectivement à 2 et à 3.

Si par application de l'article 9, § 5, le degré d'invalidité à prendre en considération n'atteint que 5 %, alors que le pourcentage déclaré imputable à la guerre s'élève au moins à 10 %, au sens de l'article 9, § 3, il est alloué une pension égale à la moitié de celle à laquelle donne droit une invalidité estimée à 10 %.

§ 2. — Les résultats des calculs prescrits au § 1 constituent les taux réels des pensions à allouer pour les divers degrés d'invalidité estimés de cinq en cinq et compris entre 10 et 100 %. Ces taux sont publiés par l'arrêté royal qui fixe le coefficient prévu au § 1er.

Ils sont seuls pris en considération pour la tenue du Grand Livre des pensions et pour toutes les opérations de liquidation et de paiement.

Art. 5.

L'article 13 des mêmes lois coordonnées est modifié comme suit :

« Le statut des grands mutilés et invalides est applicable :

1° Aux mutilés impotents ou malades dont l'invalidité indemnizable, calculée conformément à l'article 9, atteint au moins 100 % pour une blessure ou infirmité considérée isolément et évaluée à ce taux en vertu d'une des spécifications du barème officiel belge des invalidités.

2° Aux mutilés ou impotents qui sont indemnisés sur la base de 100 % ou plus pour plusieurs invalidités dont l'une est la conséquence d'une blessure de guerre, d'un traumatisme ou d'un accident au sens de l'article 4 de la présente loi et entraîne au moins à elle seule 80 % d'invalidité indemnizable. »

Art. 6.

Artikel 21 van dezelfde samengeordende wetten wordt vervangen door wat volgt :

« De weduwen van de in artikel 2 vermelde personen mogen hun rechten op het bij deze wet bepaalde weduwenpensioen doen gelden, op voorwaarde dat hun huwelijk met de overledene dagtekent van vóór het aan de dienst, de gevangenschap of de geleverde prestaties te wijten schadelijk feit, in voorkomend geval, volgens het bij artikel 2 vastgesteld onderscheid of, indien het dagtekent van na dit feit, op voorwaarde dat het ten minste één jaar heeft geduurd en uiterlijk op 31 december 1955 werd gesloten, en voor zover bevonden wordt dat het overlijden van haar echtgenoot het rechtstreeks gevolg is van het aangevoerde schadelijk feit.

De in artikel 45 bedoelde commissies kunnen de rechten erkennen op het hogervermeld pensioen van de niet gehuwde vrouw, die het bewijs levert dat :

1° zij vóór of gedurende de oorlog het leven van het slachtoffer heeft gedeeld;

2° dat het haar, wegens oorlogsomstandigheden, niet mogelijk is geweest die echt te wettigen vóór het schadelijk feit.

Indien de aan de man toegekende invaliditeit ten minste 60 % bedraagt wegens aandoeningen of lichaamsgebreken die door de oorlog werden opgelopen of verergerd, of 30 % wegens verwondingen, heeft de weduwe, bij afwijking van vorenstaande bepalingen, aanspraak op een lijfrente overeenstemmend met één derde van de hoofdsom van het invaliditeitspensioen dat aan de overledene werd of kon worden toegekend, zonder dat een oorzakelijk verband vereist is tussen de verwonding, de ziekte of het lichaamsgebrek, voor zover het huwelijk dagtekent van vóór het schadelijk feit of, indien het dagtekent van na dit feit, op voorwaarde dat het één jaar heeft geduurd en uiterlijk op 31 december 1955 werd gesloten.

Deze pensioenen zijn onderworpen aan alle bepalingen die vervat zijn in deze wet en handelen over de weduwenpensioenen.

De op vordering van de echtgenoot van tafel en bed gescheiden weduwen kunnen op voormeld pensioen geen aanspraak maken.

In dat geval, alsmede bij echtscheiding, worden de kinderen als wezen beschouwd voor de toepassing van deze wet. »

Art. 7.

Artikel 22 van dezelfde samengeordende wetten wordt gewijzigd als volgt :

« Het weduwenpensioen wordt vastgesteld op het bedrag van de in artikel 10, § 2, bepaalde grondslag, met toepassing van de spanning 16,5.

De bekomen uitkomst wordt op het onmiddellijk lager veelvoud van 10 afgerond.

Ingeval het slachtoffer niet door het schadelijk feit werd gedood of overleed aan de gevolgen van kwetsuren, traumatisme of ongeval in de zin van artikel 4, kunnen de commissies voor vergoedingspensioenen beslissen het pensioen met een vierde of met de helft te verminderen wanneer zij oordelen dat uit de feiten der zaak blijkt dat het overlijden eigenlijk voor een vierde of voor de helft aan vreemde factoren na het schadelijk feit te wijten is. »

Art. 6.

L'article 21 des mêmes lois coordonnées est remplacé par ce qui suit :

« Les veuves des personnes énumérées à l'article 2 peuvent faire valoir leurs titres à la pension de veuve prévue par la présente loi, à la condition que leur mariage avec le défunt soit antérieur au fait dommageable imputable au service, à la captivité ou aux prestations fournies, selon, le cas échéant, les distinctions établies à l'article 2, ou, s'il est postérieur, qu'il ait duré un an au moins et qu'il ait été contracté au plus tard le 31 décembre 1955, et pour autant qu'il soit reconnu que le décès de leur mari soit la conséquence directe du fait dommageable invoqué.

Les commissions prévues à l'article 45 peuvent reconnaître des titres à la pension ci-dessus à la femme non mariée qui établit que :

1° avant ou pendant la guerre; elle a partagé la vie de la victime;

2° qu'il lui a été impossible de légitimer cette union avant le fait dommageable, par suite de circonstances de guerre.

Par dérogation aux dispositions qui précèdent, si l'invalidité reconnue au mari s'élève à 60 % au moins du chef d'affections ou infirmités contractées ou aggravées du fait de la guerre, ou à 30 % du chef de blessures, la veuve a droit à une pension viagère équivalente au tiers du principal de la pension d'invalidité accordée ou susceptible de revenir au défunt, sans que le rapport de causalité soit requis entre la blessure, la maladie ou l'infirmité, pour autant que le mariage soit antérieur au fait dommageable, ou, s'il est postérieur, qu'il ait duré un an et qu'il ait été contracté au plus tard le 31 décembre 1955.

Ces pensions sont soumises à toutes les dispositions contenues dans la présente loi et qui visent les pensions de veuves.

Les veuves séparées de corps à la requête du mari, ne peuvent prétendre à la pension prémentionnée.

Dans ce cas et dans celui du divorce, les enfants sont considérés comme orphelins pour l'application de la présente loi. »

Art. 7.

L'article 22 des mêmes lois coordonnées est modifié comme suit :

« La pension de la veuve est fixée au montant de la base prévue à l'article 10, § 2, affectée de la tension 16,5.

Le résultat obtenu est ramené au multiple de 100 immédiatement inférieur.

Toutefois, hors le cas de la victime tuée par le fait dommageable, ou décédée des suites de blessures, de traumatisme ou d'accident, au sens de l'article 4, dans les cinq ans du fait dommageable, les commissions de pension de réparation peuvent décider de réduire la pension d'un quart ou de la moitié, lorsqu'elles estiment qu'il résulte des faits de la cause que des facteurs étrangers postérieurs au fait dommageable sont intervenus pour un quart ou pour la moitié dans les causes réelles du décès. »

Art. 8.

Artikel 25 van dezelfde samengeordende wetten wordt gewijzigd als volgt.

« Het pensioen van de weduwen die een nieuw huwelijk aangaan wordt afgeschaft de eerste dag van het kwartaal na het nieuw huwelijk.

Wordt zij opnieuw weduwe of wordt het nieuw huwelijk onthouden, dan krijgt de weduwe het volledig bedrag van het pensioen terug. »

Art. 9.

Artikel 26 van dezelfde samengeordende wetten wordt gewijzigd als volgt :

« De echte of gerechtelijk gewettigde kinderen en de erkende onechte kinderen van de bij artikel 2 bedoelde personen kunnen, op de in artikel 27 vermelde pensioenen aanspraak maken, op voorwaarde dat het overlijden van hun verwekker het rechtstreeks gevolg is van het aangevoerde schadelijke feit.

Er kan evenwel generlei recht op pensioen voor het kind bestaan, zo het kind meer dan driehonderd dagen, na de ontbinding van het huwelijk geboren is, of indien bewezen is dat de echtgenoot, ingevolge verwijdering of ingevolge enig ongeval, in de onmogelijkheid verkeerd heeft met zijn vrouw samen te wonen tussen de driehonderdste en de honderdtachtigste dag vóór de geboorte van dit kind.

De wezenpensioenen worden, in voorkomend geval, en onder dezelfde voorwaarden als de weduwenpensioenen, verminderd zoals bepaald in artikel 22. »

Artikel 10.

Artikel 29 van dezelfde samengeordende wetten wordt gewijzigd als volgt :

« Indien de weduwe of de wezen geen recht hebben op het pensioen, kunnen de vader en de moeder van het slachtoffer of één van beiden op een pensioen van ascendent aanspraak maken, zo het overlijden van van hun kind zich in de bij artikel 21 bepaalde omstandigheden voorgedaan heeft.

In geval van echtscheiding, gerechtelijke scheiding of feitelijke scheiding van de ascendenten mag het pensioen, in elk geval, slechts verleend worden aan die echtgenoot die bewijst het slachtoffer gedurende een tijdperk van ten minste vijf jaar vóór de leeftijd van 18 jaar te hebben opgebracht en onderhouden. »

Art. 11.

Artikel 39 van dezelfde samengeordende wetten wordt gewijzigd als volgt :

« § 1. — De invalide wiens pensioen overeenkomstig artikel 16 definitief gemaakt werd, mag bij verergering of verwikkeling van de verminkingen, impotenties of ziekten wegens welke dit pensioen hem toegekend werd, zonder termijnbeperking, de in artikel 37 bepaalde herziening aanvragen.

§ 2. — Hij die geen pensioen verkregen heeft of die een voorlopig pensioen bekomen heeft dat nadien afgeschaft werd omdat de graad van invaliditeit het vereiste minimum niet bereikte, kan, na tien jaar, te rekenen van zijn eerste

Art. 8.

L'article 25 des mêmes lois coordonnées est modifié comme suit :

« La pension des veuves qui contractent un nouveau mariage est réduite de moitié à partir du premier jour du trimestre qui suit le remariage.

En cas de nouveau veuvage ou de dissolution du remariage, la veuve recouvrera l'entièreté de la pension. »

Art. 9.

L'article 26, des mêmes lois coordonnées est modifié comme suit :

« Les enfants légitimes ou légitimés par voie de justice et les enfants naturels reconnus des personnes énumérées à l'article 2, peuvent prétendre aux pensions prévues à l'article 27, à la condition qu'il soit reconnu que le décès de leur auteur est la conséquence directe du fait dommageable invoqué.

Toutefois, aucun titre ne peut exister pour l'enfant né plus de trois cents jours après la dissolution du mariage ou s'il est établi que, pendant le temps qui a couru depuis le trois centième jour jusqu'au cent quatre-vingtième jour avant la naissance de cet enfant, le mari, soit pour cause d'éloignement, soit par l'effet de quelque accident, a été dans l'impossibilité de cohabiter avec sa femme.

Les pensions d'orphelins sont affectées, le cas échéant, et dans les mêmes conditions que les pensions de veuves, des réductions prévues à l'article 22. »

Art. 10.

L'article 29 des mêmes lois coordonnées est modifié comme suit :

« Si la veuve ou les orphelins n'ont pas droit à la pension, les père et mère de la victime, ou l'un d'eux, peuvent prétendre à une pension d'ascendant, si la cause du décès de leur enfant répond aux conditions prévues à l'article 21.

Dans les cas de divorce, de séparation judiciaire ou de séparation de fait des ascendants, la pension ne peut être accordée, en tout état de cause, qu'à celui des époux qui justifie avoir élevé et entretenu la victime pendant une période de 5 ans au moins avant l'âge de 18 ans. »

Art. 11.

L'article 39 des mêmes lois coordonnées est modifié comme suit :

« § 1er. — L'invalide dont la pension a été rendue définitive conformément à l'article 16 peut, en cas d'aggravation ou de complications des mutilations, impotences ou maladies qui lui ont valu cette pension, solliciter sans limitation de délai, la revision prévue à l'article 37.

§ 2. — Celui qui n'a pas obtenu de pension ou qui a obtenu une pension temporaire, supprimée dans la suite parce que le degré d'invalidité n'atteignait pas le minimum requis, peut, après les dix ans à compter de sa première

pensioenaanvraag en zonder termijnbeperking, de herziening van zijn geval aanvragen om reden van verergering der verminkingen, impotenties of ziekten welke hij regelmatig had doen gelden of wegens welke hij het afgeschaft tijdelijk pensioen had bekomen.

§ 3. — In de bij vorige paragrafen vermelde gevallen kan de aanvraag om herziening evenwel slechts uitwerking hebben zo het geneeskundig onderzoek een verschil vaststelt van 10 % minder of meer van de voorheen erkende graad van invaliditeit.

Dit minimum is niet vereist wanneer de erkende totale invaliditeit slechts 10 % bereikt, zelfs indien dit totaal bekomen wordt door samentelling van verscheidene invaliditeiten.

§ 3 van artikel 37 is van toepassing op die herzieningen. »

demande de pension, et sans limitation de délai, solliciter la revision de son cas, en raison de l'aggravation des mutilations, impotences ou maladies qu'il avait fait régulièrement valoir ou qui lui aurait valu la pension temporaire supprimée.

§ 3. — Toutefois, dans les cas prévus aux §§ précédents, la demande de revision ne peut avoir d'effet que si l'examen médical constate, par rapport au degré d'invalidité reconnu précédemment, une différence de 10 % en plus ou en moins.

Ce minimum n'est pas requis lorsque l'invalidité totale reconnue n'atteint que 10 %, même si ce total est obtenu par l'addition de plusieurs invalidités.

Le § 3 de l'article 37 est applicable à ces revisions. »

A. DE SWEEMER,
G. HOYAUX,
F. TIELEMANS,
S. PAQUE,
F. GELDERS,
F. DETIEGE.
